

فصلنامه علمی - پژوهشی

فصلنامه علمی - پژوهشی

پژوهش‌های نهج البلاغه

سال شانزدهم / پاییز ۱۳۹۶ / شماره ۵۴

شاپا: ۸۰۵۱ - ۱۷۳۵

صاحب امتیاز: بنیاد بین‌المللی نهج البلاغه

مدیر مسئول: سید جمال‌الدین دین‌پرور

سرمدیر: عبدالله موحدی‌محب

هیئت تحریریه:

سید محمدرضا امام	دانشیار دانشگاه تهران
احمد بهشتی	استاد دانشگاه تهران
منصور پهلوان	استاد دانشگاه تهران
جلیل تجلیل	استاد دانشگاه تهران
سید محمد مهدی جعفری	استاد دانشگاه شیراز
احمد خاتمی	استاد دانشگاه شهید بهشتی
محمد مهدی رکنی	استاد دانشگاه فردوسی
سید محمد علوی مقدم	استاد دانشگاه فردوسی
سید مصطفی محقق داماد	استاد دانشگاه شهید بهشتی
مجید معارف	استاد دانشگاه تهران
عبدالله موحدی‌محب	دانشیار دانشگاه کاشان

مدیر اجرایی: سید حسن محمدی / ویراستار علمی: علیرضا کمالی

مترجم عربی: علیرضا محمدرضایی / مترجم انگلیسی: اسحاق طاهری

نشانی: قم، میدان شهید، خیابان حجتیه، بنیاد بین‌المللی نهج البلاغه

تلفن دفتر فصلنامه: +۳۷۷۳۶۴۴ - ۰۲۵

تهران: +۲۲۷۲۰۱۲۸ - ۰۲۱ / مشهد: +۳۸۵۵۵۱۱۰ - ۰۵۱

وبگاه: www.nahjmagz.ir / پست الکترونیک: nahjmagz@gmail.com

بر اساس نامه شماره ۳/۱۴۴۹۴۱ در جلسه مورخ ۱۳۹۱/۴/۲۱ کمیسیون بررسی نشریات علمی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری درجه «علمی - پژوهشی» از شماره ۳۰ به فصلنامه پژوهش‌های نهج البلاغه اعطا شده است.

فصلنامه پژوهش‌های نهج البلاغه در پایگاه استنادی علوم جهان اسلام (ISC)

نمایه‌سازی می‌شود.

همچنین در وبگاه‌های زیر به صورت تمام متن قابل دریافت است:

www.nahjmagz.ir

www.isc.gov

www.noormags.com

راهنمای نویسندگان مقالات

۱. مقاله ارسالی باید پژوهشی، گویای نوآوری در مسائل نهج‌البلاغه و دارای ساختار ذیل باشد:
 - ۱- ۱. عنوان، کوتاه و گویای محتوای مقاله باشد.
 - ۱- ۲. **پیکیده**، آئینه تمام‌نمای مقاله شامل معرفی موضوع، ضرورت و اهمیت پژوهش و یافته‌های پژوهش باشد.
 - ۱- ۳. **واژگان کلیدی**، شامل حداکثر ۶ واژه از کلمات دارای نقش نمایه و فهرست باشد.
 - ۱- ۴. **طرح مسئله**، مسئله تحقیق به صورت روشن طرح و تبیین گردد و به پیشینه تحقیق و نوآوری آن اشاره شود.
 - ۱- ۵. **بدنه اصلی مقاله**، با جهت‌گیری انتقادی، تحلیلی، مستند و مستدل
 - ۱- ۶. **نتیجه**، شامل یافته‌های تحقیق متناسب با طرح مسئله باشد.
 - ۱- ۷. **منابع و مآخذ**، با ترتیب الفبایی بر اساس الگوی ذیل:

- کتاب

نام خانوادگی (شهرت)، نام، سال انتشار، عنوان کامل اثر، مترجم یا محقق، شماره جلد، محل نشر، ناشر.
 راوندی، قطب‌الدین سعید، ۱۳۶۴، *منهاج البراعه فی شرح نهج‌البلاغه*، تصحیح عبداللطیف کوهکمری، ج ۲، قم، کتابخانه آیت‌الله مرعشی نجفی.

- مقاله

نام خانوادگی (شهرت)، نام، سال انتشار، «عنوان مقاله»، عنوان مجله، شماره، صفحات، محل نشر، ناشر.
 حسن زاده آملی، حسن، ۱۳۶۰، «انسان کامل از دیدگاه نهج‌البلاغه»، *یادنامه کنگره هزاره نهج‌البلاغه*، ص ۵۹-۴۷، تهران، بنیاد نهج‌البلاغه.

- * اگر دو اثر از یک مولف با تاریخ مشابه وجود دارد با حروف الفبا متمایز گردد.
- * منابع لاتین نیز به همین ترتیب از چپ به راست معرفی شوند.

۲. ارجاع‌ها بر اساس الگوی ذیل درون‌متن باشد:

- کتاب و مقاله: (نام خانوادگی، سال انتشار: جلد / صفحه) مانند: (راوندی، ۱۳۶۴: ۲ / ۱۴۸)
- آیات قرآن، مانند: (بقره / ۵۳)
- متن نهج البلاغه، مانند: (خطبه ۵۳)، (نامه ۵۳)، (حکمت ۵۳)

۳. عبارت لاتین به صورت پاورقی بیاید.

۴. به منابع دست اول ارجاع داده شود.

☑ تذکر جهت ارسال مقاله

- نام و نام خانوادگی نویسنده (نویسندگان)، میزان تحصیلات، رتبه علمی، پست الکترونیکی و شماره نویسنده ضروری است.
- مقاله در محیط word 2010 به بالا و از طریق سامانه نشریه به نشانی www.nahjmagz.ir ارسال شود.
- حجم مقاله حداکثر ۷۵۰۰ کلمه باشد.
- مقاله ارسالی نباید در هیچ نشریه داخلی و خارجی چاپ شده باشد یا همزمان به مجله دیگری ارسال شود.
- مقاله پس از بررسی اولیه در صورت تناسب با موضوع مجله و رعایت اصول نگارش مقاله جهت داوری دو یا سه داور ارسال می‌شود.
- مقاله پس از تأیید داوران و سردبیر پذیرش و در نوبت چاپ قرار خواهد گرفت.
- مقاله ارسالی در صورت تأیید یا عدم تأیید بازگردانده نمی‌شود.
- مسئولیت مطالب مندرج در هر مقاله بر عهده نویسنده است.
- حق چاپ پس از پذیرش برای مجله محفوظ است.

۷.....	سخن سردبیر.....
۹.....	بررسی منظورشناختی افعال کنشی و قطعی در نهج البلاغه علی قهرمانی / رضا تواضعی
۳۳.....	تبیین نقش و کارکرد ساخت‌واژه‌ها در ترجمه خطبه‌های نهج‌البلاغه سیدمهدی مسبوق / رسول فتاحی مظفری
۵۱.....	تحلیل آرایه‌های بدیع در خطبه غراء از منظر سبک‌شناسی آماری هومن ناظمیان / علی پیرانی شال / اکبر رضانی
۷۳.....	بررسی معنای «حسنان»، «عطفای» و «ریبضة الغنم» در خطبه سوم نهج البلاغه حسن طارمی‌راد / مریم کلوتی
۸۹.....	بررسی ظرافت‌های لغوی واژه «فقیر» در نهج‌البلاغه و مترادف‌های آن براساس ... حسین مهتدی
۱۱۳.....	بررسی اهداف حکومت دینی از دیدگاه نهج‌البلاغه علیرضا کمالی
۱۳۵.....	واکاوی دوگان آرمان واقعیت در اندیشه و سیره علوی با تأکید بر عزل و نصب حاکمان علی حسین‌زاده / مسعود امانلو

سخن سردبیر

چندی است که بحث از لزوم مهجوریت‌زدایی از قرآن و طرح مرجعیت علمی این کتاب عزیز الهی در میان مسلمانان و حوزه‌های دینی از نو زنده شده و مورد توجه ویژه قرار گرفته است؛ چه جریان تند دانش‌های نظری در درازنای سده‌های متوالی حتی در حوزه‌های علمیه به گونه‌ای شگفت‌آور آهسته‌آهسته زمینه‌ساز فاصله گرفتن از بهره‌جویی مستقیم از آموزه‌های وحیانی و آسمانی شده تا به حدی که علامه بزرگوار طباطبایی در جایی از کتاب شریف المیزان دردمندانه جوامع علمی جهان اسلام را مخاطب قرار داده و فرموده است: «... کار به جایی رسیده که ممکن است کسی همه دانش‌های اسلامی را از قبیل صرف و نحو و بیان و لغت و حدیث و رجال و درایه و فقه و اصول و ... را فراگیرد و حتی در آنها به پایانی‌ترین درجه مهارت دست یابد اما هیچ نیازی به مراجعه و مسّ قرآن هم پیدا نکند ...». حضرت علامه پس از این آه و شششقه سوزان فرموده است: «فاعتبروا ان كنت من اهله». (طباطبایی، المیزان: ۵ / ۲۸۹)

در باور و معطوف و مستند به آموزه‌های قرآن و سنت معصومان علیهم‌السلام حقایق جدایی‌ناپذیر و نگاه انحصاری به هر کدام، بدون مددجویی از دیگری، انسان را چیزی از هدایت واقعی آسمانی به حاصل نمی‌آورد. نهج البلاغه شریف، خود نسخه‌ای کارساز از سنت است که الگوی عملی بهره‌جویی از هدایت‌ها و آموزه‌های قرآنی را سخاوتمندانه فرادید جویندگان نهاده از هر سو راهگشای طالبان و رهجویان حقیقت است. بدین روی اگر رو آوردن به قرآن، وظیفه هر مسلمانی است، الگوهای رفتار علوی بازگشوده در نهج البلاغه شریف با شان خدمتگزاری کتاب وحی بایسته رویکردی اندیشه‌ورانه و مددجویانه بدان است؛ از آغازی‌ترین دانش‌های دینی تا پایانی‌ترین آنها از صرف و نحو گرفته تا بلاغت و فقه و فلسفه و عرفان؛ اما سوگمندانه به قول شهید بزرگوار علامه مطهری: «عجیب این است که نهج البلاغه در دیار خویش؛

در میان شیعیان علی علیه السلام، در میان حوزه‌های علمیه شیعه غریب و تنها است، همچنان که خود علی علیه السلام تنها است.» (مطهری: مقدمه سیری در نهج البلاغه)

بی‌گمان نهج البلاغه دارای ظرفیتی بسیار گسترده است؛ چه در علوم ادبی که می‌تواند مدرسان بسیار مبارکی باشد^۱ و هم در اوج علوم حوزوی؛ چونان فقه و فلسفه و عرفان.^۲ باز به قول شهید مطهری «نهج‌البلاغه چندین دنیا دارد؛ دنیای زهد و تقوا، دنیای عبادت و عرفان و موعظه، دنیای ملاحم و مغیبات، دنیای سیاست و مسئولیت‌های اجتماعی، دنیای حماسه و شجاعت و ...» (همان)

فصل‌نامه پژوهش‌های نهج البلاغه دست پژوهشگران عزیز را در تمامی عرصه‌های علوم اسلامی و حوزوی به گرمی می‌فشارد و از پژوهش‌های علمی بزرگواران به گرمی استقبال کرده و آماده انتشار آثار پژوهشی آنها است.

۱. به عنوان نمونه ر.ک: *صدی من الهدایه فی نهج البلاغه*، از حمیدرضا فهیمی‌تبار.

۲. به عنوان نمونه ر.ک: *علی و الفلسفه الالهیه*، از علامه طباطبایی.